

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет

економіки, управління та діджиталізації

Кафедра

фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

 Лаврук О. В.

«08» січня 2025 р.

**ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ
КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО
ЕКЗАМЕНУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

освітній ступінь	Бакалавр
освітньо-професійна програма	Фінанси, банківська справа та страхування
шифр і назва галузі знань	07 Управління та адміністрування
шифр і назва спеціальності	072 Фінанси, банківська справа та страхування
назва спеціалізації	
мова викладання	Українська

м. Кам'янець-Подільський

2024 рік

Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти
“Кам’янець-Подільський державний інститут”
(повне найменування закладу вищої освіти)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Тріпак М.М., к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім.С.Юрія, ректор НРЗВО КПДІ
2. Тимків А.О., к. е. н., в. о. завідувача кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім.С.Юрія
3. Бурденюк С. В. к. е. н., доцент кафедри цифрових, освітніх та соціо-економічних технологій

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія

Протокол від «08» січня 2025 року № 7

Завідувач кафедри (Тимків А.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«08» січня 2025 року

1. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту: підготовка та проведення комплексного державного екзамену зі спеціальності.

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування у професійній діяльності окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним ЗК 10. Здатність працювати у команді. ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) ЗК 12. Здатність працювати автономно ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач. СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 09. Здатність здійснювати ефективні комунікації СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення. СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	результати ПР 09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію. ПР 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПР 18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. ПР 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. ПР 20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.
--------------------------------------	--

2. Опис освітнього компоненту

1. Найменування показників:

1.1. Кількість кредитів:

Комплексний екзамен зі спеціальності – 1,5

1.2. Загальна кількість годин:

Комплексний екзамен зі спеціальності – 45

2. Характеристика навчальної дисципліни:

2.1. Форма навчання – денна/заочна

2.2. Статус освітнього компоненту – нормативна

2.3. Передумови для вивчення дисципліни – навчальних дисципліни, які були вивчені раніше Фінанси, банківська справа, страхування, фінанси підприємств, бюджетна система та перелік раніше здобутих результатів навчання за цими дисциплінами.

3. Структура комплексного державного екзамену

Питання до комплексного екзамену

з навчальної дисципліни «Фінанси»

для здобувачів освіти

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Поясніть сутність та функції фінансів. Охарактеризуйте об'єкт та суб'єкти фінансових відносин.
2. Обґрунтуйте взаємозв'язок та взаємодію фінансів з іншими економічними категоріями.
3. Розкрийте зародження фінансових відносин у Стародавньому світі та розвиток фінансових відносин за часи докапіталістичних формацій.
4. Охарактеризуйте розвиток фінансової науки у XV- XIX сторіччях. Опишіть фінансову науку кінця XIX - початку XX ст.
5. Розкрийте поняття фінансової системи, її структуру, властивості та принципи побудови.
6. Дайте характеристику сфер та ланок фінансової системи.
7. Опишіть систему управління фінансами в Україні.
8. Поясніть сутність фінансової політики, її види та інструменти фінансової політики.
9. Розкрийте сутність фінансового механізму.
10. Проаналізуйте фінансове планування та фінансові важелі.

11. Розкрийте класифікацію податків.
12. Охарактеризуйте податкову систему.
13. Поясніть економічну сутність бюджету, розкрийте його ознаки.
14. Охарактеризуйте бюджетну систему та бюджетний устрій.
15. Розкрийте теоретичні аспекти організації міжбюджетних відносин.
16. Охарактеризуйте бюджетний процес в Україні.
17. Назвіть сутність, значення, завдання та напрями бюджетної політики України.
18. Проаналізуйте концептуальні основи формування бюджетного дефіциту та джерела фінансування бюджетного дефіциту.
19. Розкрийте економічну природу та сутність державного кредиту.
20. Охарактеризуйте державний борг та його соціально-економічні наслідки. Поясніть управління державним боргом.
21. Опишіть місцеві фінанси у складі фінансової системи України.
22. Охарактеризуйте місцеві бюджети – провідну ланку місцевих фінансів.
23. Охарактеризуйте бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання.
24. Поясніть зміст та роль державних фондів соціального забезпечення.
25. Охарактеризуйте Пенсійний фонд України.
26. Охарактеризуйте фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття та фонд соціального страхування України.
27. Назвіть сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль у складі фінансової системи.
28. Охарактеризуйте фінансову діяльність як систему фінансового забезпечення функціонування підприємства.
29. Поясніть сутність, місце та роль фінансів домогосподарств у фінансовій системі держави.
30. Охарактеризуйте джерела формування доходної бази бюджету домогосподарств. Охарактеризуйте напрями здійснення витрат домогосподарств.
31. Розкрийте економічну природу, сутність та види страхування.
32. Охарактеризуйте страховий ризик та його складові.
33. Поясніть економічну природу, сутність та складові фінансового ринку.
34. Охарактеризуйте ринок цінних паперів.
35. Охарактеризуйте фінансові посередники та їх функції на фінансовому ринку.
36. Розкрийте сутність, складові фінансового потенціалу держави та їх характеристику.
37. Охарактеризуйте фінансову безпеку у системі національної безпеки держави. Охарактеризуйте бюджетну безпеку держави.
38. Охарактеризуйте грошово-кредитну безпеку держави. Охарактеризуйте валютну безпеку держави.
39. Визначіть принципи і функції фінансового менеджменту суб'єкта господарювання. Охарактеризуйте стратегію і тактику фінансового менеджменту.
40. Розкрийте економічні основи та сутність фінансового контролю.

41. Назвіть класифікаційні ознаки та сфери застосування фінансового контролю.
42. Охарактеризуйте форми та методи фінансового контролю.
43. Поясніть об'єктивну необхідність та економічну сутність міжнародних фінансів.
44. Охарактеризуйте міжнародні фінансові організації і міжнародні фінансові інституції.
45. Охарактеризуйте міжнародний фінансовий ринок.
46. Охарактеризуйте державні видатки як регулятори фінансово-економічних процесів у розвинутих країнах.
47. Охарактеризуйте державні доходи та принципи формування податкових систем в розвинутих країнах.
48. Охарактеризуйте відносини між бюджетами в зарубіжних країнах.
49. Поясніть особливості функціонування фінансової системи Європейського Союзу.
50. Охарактеризуйте бюджет Європейського Союзу. Охарактеризуйте бюджетну стратегію і бюджетний процес в Європейському Союзі.

Практичні завдання з дисципліни «Фінанси»

Задача 1

Визначити нарощену суму, яку одержить вкладник, вклавши 7 тис. грн. під 14% річних, через 6 місяців.

Задача 2

Номінальна вартість векселя – 12000 грн. Банк викупує в підприємства вексель за 90 днів до його погашення за ставкою 10 % річних. Який дисконт підприємство сплачує банку.

Задача 3

Визначте номінальну ціну акцій, випущених акціонерним товариством "Промінь", якщо статутний капітал становить 200 млн. грн., а кількість випущених акцій – 1млн.шт.

Задача 4

Яку суму страхового відшкодування отримає страхувальник за системою пропорційної відповідальності, якщо загальна вартість майна підприємства становить 660 тис. грн., застраховано майно на суму 330 тис. грн., через пожежу знищено майно на суму 70 тис. грн.

Задача 5

Американська компанія постачає шкіру для виробництва взуття англійській компанії. З 1 травня курс фунта стерлінгів (фунт, ст.) знизився з 2,6 до 2,3 дол. США за 1фунт стерлінгів.

Визначте, яких збитків зазнають американські експорти внаслідок зниження курсу фунта стерлінгів, якщо сума невиконаних ними контрактів

перед партнерами становить 45 млн. фунт стерлінгів.

Задача 6

Підприємство внесло в банк 255000 грн. на умовах 18% річних з коригуванням ставки на коефіцієнт інфляції. Прогнозується індекс інфляції по роках 9%, 8%, 8%, 6%. Визначити майбутню вартість грошей.

Задача 7

Визначити загальний прибуток, чистий прибуток, рентабельність реалізованої продукції за такими даними, тис. грн.:

Виручка від реалізації продукції за оптовими цінами з ПДВ	-
1880	
Собівартість реалізованої продукції	- 1100
Прибуток від позареалізаційних операцій	- 105
Збитки від надзвичайних ситуацій	- 18
Витрати на збут	- 16
Податок на прибуток	- 200

Задача 8

Позичальник по закінченню терміну страхування не повернув банку ні боргу, ні процентів за користування кредитом. Сума кредиту дорівнює 10 млн. грн. Строк - 6 місяців. Плата за кредит - 30% річних. Відповідальність страховика - становить 80%.

Визначити розмір заборгованості, страхове відшкодування та збитки страхувальника.

Задача 9

Чиста виручка від реалізації продукції становить 64200 тис. грн., собівартість реалізованої продукції – 32620 тис., адміністративні витрати – 8840 тис., витрати на збут – 6000 тис., інші витрати – 1000 тис. грн. Податок на прибуток – 18%. Визначте валовий прибуток підприємства від реалізації продукції, прибуток від операційної діяльності, чистий прибуток, рентабельність реалізованої продукції.

Задача 10

Знайти прибуток від реалізації; загальний прибуток; податок на прибуток; чистий прибуток, якщо виручка від реалізації продукції за звітний період склала – 575325 грн. (в т.ч. ПДВ). Акцизний податок – 10000 грн. Загальна сума витрат – 210200 грн. Крім того, за звітний період підприємство отримало штрафних санкцій на суму 35000 грн. та прибуток від реалізації основних засобів – 170000 грн.

Задача 11

Статутний фонд АТ "Пролісок" становить 6,5 млн. грн.. Серед акцій є прості та 10% привілейованих з фіксованою дохідністю 25% річних.

Номинальна ціна акції – 500 грн. За результатами роботи за рік підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 200 тис. грн.

На загальних зборах акціонерів було вирішено 100% прибутку спрямувати на виплату дивідендів. Визначте розмір дивідендів на кожну акцію.

Задача 12

Визначити курсову ціну акції, якщо: номінальна вартість акції 100грн., дивіденд, який отримує її власник 9%, банк сплачує за депозитами 3%.

Задача 13

Номинальна вартість векселя – 25000 грн. Банк викупує в підприємства вексель за 90 днів до його погашення за ставкою 14% річних. Який дисконт підприємство сплачує банку.

Задача 14

Знайти прибуток від реалізації; загальний прибуток; податок на прибуток; чистий прибуток, якщо виручка від реалізації продукції за звітний період склала – 465325 грн. (в т.ч. ПДВ). Акцизний податок – 20000 грн. Загальна сума витрат – 220200 грн. Крім того, за звітний період підприємство отримало прибуток від реалізації основних засобів – 170000 грн.

Задача 15

Підприємство внесло в банк 300000 грн. на умовах 11% річних з коригуванням ставки на коефіцієнт інфляції. Прогнозується індекс інфляції по роках 9%, 10%, 8%, 6%.

Визначити майбутню вартість грошей.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні документи

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Господарський кодекс. / Верховна Рада України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
4. Цивільний кодекс України. / Верховна Рада України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
5. Бюджетний кодекс України. /Верховна Рада України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
6. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. №2464-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII.

URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23.09.1994 р. № 185/94-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

10. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

11. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997р. № 723/97-ВР.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

12. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Основна література

1. Баранова В. Г. Фінанси : навч. посібник у 2-х част. Одеса: Атлант, 2015. 309 с.
2. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навчальний посібник. Одеса, 2018. 262 с.
3. Голюк В.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 340 с.
4. Лютий І. О. Фінанси: підручник. К. : Ліра-К. 2021. 728 с.
5. Онищенко В. О. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні): підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 599 с.
6. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: підручн. / О. Я. Стойко, Д. І. Дема; за ред. О. Я. Стойка. К.: Алерта, 2017. 406 с.

Додаткова література

1. Венгер В. В. Фінанси: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 432 с.
2. Грушко В. І., Наконечна О. С., Чумаченко О. Г. Національні фінанси: підручник. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с.
3. Журавльова І. В. Фінанси: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.
4. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
5. Лисяк Л. В. Фінанси: навчальний посібник. Дніпро: ТОВ “Акцент ПП”, 2017. 298 с.
6. Ярошевич Н. Б., Кондрат М. В., Ливдар І. Ю. Фінанси: Навч. посіб. Львів: ПростірМ, 2018. 298 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Президента України. URL:<http://www.president.gov.ua/>.
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL:<https://www.rada.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету.
URL:<http://budget.rada.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України.
URL:<http://www.minfin.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Державної фіскальної служби. URL: <http://minrd.gov.ua/>
7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
8. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України.

- URL: <http://www.me.gov.ua/>.
9. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України
URL: <http://www.mon.gov.ua>.
 10. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України.
URL: <https://thedigital.gov.ua>
 11. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку громад та територій України.
URL: <http://www.minregion.gov.ua>
 12. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.
 13. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
 14. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua>
 15. Інформаційний проект «Фінанси». URL: <http://www.finances.kiev.ua>.
 16. Пенсійний фонд України. URL: <http://www.pfu.gov.ua>.
 17. Рахункова палата України. URL:
<http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/index>.
 18. Фінансовий та банківський гід. URL: <http://www.finguide.com.ua>.
 19. Український фінансовий портал «Фінансовий ринок України».
URL: <http://www.finmarket.info>.
 20. Журнал «Гроші». URL: <http://www.dengi.ua>.
 21. Український бізнес портал. URL: <http://www.ubp.com.ua>
 22. Діловий щотижневик. URL: <http://www.kontakty.gov.ua>
 23. Інтернет-портал Газети Бізнес. URL: <http://www.business.kiev.ua>
 24. Інвестиції: практика та досвід. URL: <http://www.investplan.com.ua/>
 25. Фінанси України. URL: <http://finukr.org.ua/>
 26. Фінансовий контроль. URL: <https://fincontrol.com.ua/journal.php>
 27. Бізнес-Інформ. URL: <https://www.business-inform.net/main/>
 28. Економіка. Фінанси. Право. URL: <http://www.efp.in.ua/uk/releases>

**Питання до комплексного екзамену
з дисципліни «Банківська справа»
для здобувачів освіти спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Сутність банку з позицій його історичного розвитку.
2. Історія розвитку банківської діяльності в Україні.
3. Суть і види банків.
4. Порядок реєстрації банку та ліцензування діяльності банків в Україні.
5. Організаційна структура банку.
6. Сутність і класифікація банківських операцій.
7. Призначення та створення центральних банків.
8. Статус та форми функціонування центрального банку.
9. Операції центральних банків.
10. Перспективи розвитку центрального банку.
11. Принципи організації та функціонування Національного банку України
12. Банківські ресурси, їхні види та класифікація.
13. Операції банків з формування власного капіталу.
14. Суть та види власного капіталу.

15. Статутний капітал, резервний та інші фонди банку, нерозподілений прибуток.
16. Процентна політика банків щодо залучення вкладів (депозитів).
17. Операції банків із запозичення коштів.
18. Нормативи капіталу.
19. Операції банків із залучення коштів.
20. Вимоги до організації готівкових розрахунків суб'єктів господарювання.
21. Суть касових операцій банку.
22. Касові операції банків із клієнтами.
23. Касові операції банків з НБУ.
24. Касові операції банків з клієнтами
25. Класифікація банківських кредитів.
26. Принципи й умови кредитування.
27. Оцінка кредитоспроможності позичальника.
28. Форми забезпечення повернення банківських позичок.
29. Кредитний ризик: визначення і мінімізація втрат.
30. Ціна банківського кредиту.
31. Методи управління проблемними кредитами.
32. Нормативи кредитного ризику.
33. Процес банківського кредитування
34. Загальна характеристика діяльності банків на фондовому ринку.
35. Емісія цінних паперів.
36. Заставні операції банків із цінними паперами.
37. Професійна діяльність банків на фондовому ринку.
38. Нормативи інвестування.
39. Інвестиційні операції банків із цінними паперами.
40. Основи організації банківських операцій в іноземній валюті.
41. Торговельні операції банків в іноземній валюті.
42. Неторговельні операції банків в іноземній валюті.
43. Операції банків із торгівлі іноземною валютою на міжбанківському ринку.
44. Сутність, функції та учасники міжбанківського валютного ринку.
45. Поняття та види валютної позиції банку.
46. Строкові торговельні валютні операції: форвардні угоди, валютні ф'ючерси, валютні опціони, валютні угоди «своп», валютний арбітраж: види і техніка здійснення.
47. Валютні операції.
48. Касові торговельні угоди типу тод, том спот.
49. Загальна характеристика та види банківських послуг.
50. Гарантійні послуги банків.
51. Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги.
52. Довірчі послуги банків.
53. Операції з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням.
54. Фінансовий інжиніринг.
55. Послуги щодо зберігання цінностей у банку.
56. Економічні нормативи регулювання діяльності банків.

57. Визначення банками розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями.
58. Сутність фінансової стійкості банку та способи її забезпечення.
59. Ліквідність та платоспроможність банку.
60. Управління банківськими ризиками.
61. Засоби підвищення прибутковості.
62. Фінансові звіти банку та оцінка його діяльності.
63. Прибутковість банку: поняття та оцінка.

Практичні завдання з дисципліни «Банківська справа»

Задача 1

Клієнт розмістив депозит 20 млн.грн. терміном на 45 днів за ставкою простих відсотків у розмірі 14%. Визначте обсяг відсотків та суму накопиченого депозиту за методикою “факт/360”?

Задача 2

25 травня вкладено депозит на суму 200 000 грн. під 20% річних. 7 липня додатково внесено 50 тис. грн.; 10 листопада вилучено 80 тис.грн., а 1 грудня – проект було закрито. Визначте загальну суму отриману клієнтом банку при закритті рахунку за методом «30/360».

Задача 3

Через рік власник депозитного сертифікату повинен отримати за ним 220 тис. грн. Яка сума була внесена в момент купівлі депозитного сертифікату, якщо його дохідність склала 10% річних.

Задача 4

Клієнт вклав за депозитним договором у банк 124500 під 12% річних. Визначити величину суми вкладу через 4 роки. Нарахування здійснюється за складними відсотками.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правова база

1. Господарський Кодекс України : за станом на 12жовтня 2018 р. Верховна Рада України / Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2018. №18, 19-20,21-22. 655 с.
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. № 2121-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999р. № 679-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
4. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/4452-17>

Основна література

5. Банківські операції: в схемах, таблицях, коментарях: навч. посіб. /

уклад.: О. М. Гладчук, І. Я. Ткачук, В. М. Харабара ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича: Рута, 2020. 207 с.

6. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: Монографія / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль: «Вектор», 2012. 462 с.

7. Благун І. І. Банківська система України в умовах турбулентності фінансового ринку: теорія, методологія, практика : монографія / І. І. Благун; ДВНЗ "Прикарпат. держ. ун-т ім. Василя Стефаника". - Івано-Франківськ : ДВНЗ "Прикарп. нац. ун-т ім. Василя Стефаника", 2020. - 363 с

8. Ушакова О. А. Банківські операції: навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2021. 226 с.

9. Стратегія розвитку банківської системи 2016-2020: «Синергія розвитку банків та індустріалізації економіки». URL: http://kneu.edu.ua/userfiles/Credit_Economics_Department/afedra+bankspravi/proekt_strategi.pdf

10. Копилук О. І., Музичка О. М. Банківські операції: навчальний посібник. 2-ге вид. К.: ЦУЛ, 2019. 536 с.

Додаткова література

11. Діяльність банків на кредитному ринку в умовах асиметрії інформації: монографія/ за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.В. Кузнецової. Одеса. : ОНЕУ, 2015. 292с

12. Лаптев С.М. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід) : навч. посібн. К. : Вид-во «Професіонал», 2004. 320 с.

13. Мазур І.М., Гречаник Т.Л. Гроші і кредит: навч. Посібник. Івано-Франківськ, 2011. 321с.

14. Мельник П. В. Банківські системи зарубіжних країн : [підручник]. Київ : Алерта, 2010. 586 с

15. Розвиток банківської системи в умовах формування нової архітектури фінансового ринку / За ред. В.В. Коваленко. Одеса: Видавництво «Атлант», 2012. 765с

16. Фінансовий менеджмент у банку. Навчальний посібник. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 300с.

17. Шамова І. В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2001. 195 с.

Інформаційні ресурси

18. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>

19. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

20. Офіційні сайти банків України. URL: <https://nabu.ua/ua/vsi-banki-ukrayini.html>

**Питання до комплексного екзамену
з дисципліни «Страховання»
для здобувачів освіти спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Поясніть необхідність страхового захисту та матеріальні основи його забезпечення.
2. Охарактеризуйте витoki страхування та основні етапи його розвитку.
3. Розкрийте ознаки та зміст страхування як економічної категорії.
4. Охарактеризуйте функції та принципи страхування.
5. Охарактеризуйте поняття і ознаки класифікації у страхуванні.
6. Наведіть класифікацію страхування за об'єктами.
7. Охарактеризуйте форми проведення страхування.
8. Розкрийте поняття ризику. Охарактеризуйте основні характеристики ризику.
9. Охарактеризуйте види ризиків та їх класифікація.
10. Поясніть управління ризиками.
11. Дайте характеристику страховому тарифу як ціні страхового ризику: сутність, структура, методи розрахунку.
12. Дайте загальну характеристику страховому ринку.
13. Наведіть класифікацію страхового ринку України.
14. Охарактеризуйте страхових посередників.
15. Дайте характеристику страховому договору.
16. Охарактеризуйте види страхових компаній і порядок їх створення.
17. Дайте характеристику ресурсам страхової компанії.
18. Охарактеризуйте об'єднання страховиків та їх функції.
19. Поясніть необхідність регулювання страхової діяльності.
20. Поясніть, як здійснюється державний нагляд за страховою діяльністю.
21. Поясніть порядок ліцензування страховиків та контроль за їхньою діяльністю.
22. Розкрийте необхідність, зміст і значення особистого страхування.
23. Дайте характеристику страхуванню життя та його основним видам.
24. Охарактеризуйте страхування пенсій.
25. Охарактеризуйте страхування від нещасних випадків.
26. Охарактеризуйте медичне страхування.
27. Поясніть економічний зміст, структуру та види майнового страхування.
28. Охарактеризуйте страхування засобів транспорту.
29. Охарактеризуйте страхування вантажів і багажу.
30. Охарактеризуйте страхування майна юридичних та фізичних осіб.
31. Охарактеризуйте страхування технічних ризиків.
32. Охарактеризуйте страхування відповідальності та його види.

33. Охарактеризуйте страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.
34. Охарактеризуйте страхування цивільної відповідальності перевізника.
35. Охарактеризуйте страхування професійної відповідальності.
36. Охарактеризуйте страхування відповідальності роботодавців.
37. Охарактеризуйте страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.
38. Охарактеризуйте страхування відповідальності за забруднення довкілля.
39. Поясніть необхідність і сутність перестраховання.
40. Розкрити методи перестраховання.
41. Охарактеризуйте форми проведення перестраховальних операцій.
42. Поясніть співстрахування та механізм його застосування.
43. Розкрийте сутність і види доходів страховика.
44. Охарактеризуйте витрати страховика: їхній склад та економічний зміст. Охарактеризуйте прибуток страховика.
45. Поясніть оподаткування страхових організацій.
46. Розкрийте поняття фінансової надійності страховика.
47. Охарактеризуйте фінансові методи забезпечення надійності страхової компанії.
48. Охарактеризуйте страхові резерви й порядок їх формування.
49. Охарактеризуйте платоспроможність страховика, умови її забезпечення.
50. Дайте характеристику інвестиційній діяльності страховика.

Практичні завдання з дисципліни «Страхування»

Задача 1

Нетто-премія дорівнює 123 грн., навантаження до нетто-премії 35%.
Обчисліть брутто-премію.

Задача 2

Майно вартістю 300 000 грн. застраховано на 200 000 грн. Визначте величину страхового тарифу, якщо нетто-премія становить 400 грн., а навантаження до нетто-премії 18 %.

Задача 3

Страхова вартість майна – 5 млн грн, страхова сума – 4 млн грн, збиток, нанесений майну в результаті страхового випадку, – 3 млн грн. Визначити розмір страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності.

Задача 4

Середня врожайність пшениці за п'ять попередніх років становить 25 ц з 1 га. У результаті страхового випадку фактичний врожай пшениці становить 21 ц з 1 га. Площа посіву пшениці – 150 га, а ринкова ціна культури, яка взята для визначення страхової суми, – 325 грн. Визначити розмір страхового

відшкодування, якщо відповідальність страховика становить 65% від суми збитку.

Задача 5

За дійсною вартістю 54 тис. грн житловий будинок застрахований на суму 32 тис. грн. Вартість відновлювальних робіт з урахуванням зносу при настанні страхового випадку досягала 11 тис. грн. Визначити розмір страхового відшкодування, що по винен отримати страхувальник.

Задача 6

Сільськогосподарське підприємство «Барвінок» застрахувало врожай пшениці. У поточному році підприємство недоотримало врожай і страхова компанія зобов'язана відшкодувати 80% збитків. Середня врожайність за п'ять попередніх років — 30 ц з 1 га, площа посіву - 370 га, а фактична врожайність пшениці – 20 ц/га. Закупівельна ціна пшениці за 1 ц становить 60 грн. Визначити розмір страхового відшкодування, яке повинно отримати сільськогосподарське підприємство.

Задача 7

Громадянин уклав договір на страхування 6 нутрій на загальну страхову суму 180 грн., вартість однієї нутрії становила 30 грн. Після набрання договором законної сили громадянин за-купив ще 2 нутрії. У результаті настання страхового випадку 3 нут-рії загинуло. Визначити розмір страхового відшкодування, яке має бути виплачене страхувальнику.

Задача 8

Громадянин уклав договір страхування холодильника. У результаті вибуху його було знищено. Вартість нового холодильника — 7500 грн. Знос на день страхового випадку становив 10%. Визначити суму страхового відшкодування, яку отримає страхувальник.

Задача 9

Валюта балансу становить 1,1 млн грн, нематеріальні активи – 80 тис. грн, технічні резерви – 600 тис. грн. Визначити фактичний запас платоспроможності.

Задача 10

Вартість об'єкта – 2800 грн., страхова сума і збиток страхувальника становлять відповідно 60 та 50 % вартості об'єкта. Визначити розмір страхового відшкодування за системою пропорційною відповідальності.

Задача 11

Збитки страхувальника, спричинений знищенням об'єкта, становлять 12420 грн., страхова сума -19840 грн., що складає 60% оцінки об'єкта. Визначити суму страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності.

Задача 12

Громадянин уклав із страховою компанією договір страхування килимового покриття вартістю 5000 грн. У результаті страхового випадку його було пошкоджене. Знос покриття на день пошкодження – 8 %, а його знецінення внаслідок страхового випадку – 40 % його дійсної вартості. Визначіть суму страхового відшкодування, яку отримає страхувальник.

Задача 13

Визначте річний страховий внесок за договором накопичувального страхування життя на підставі таких даних:

- 1) страхова сума – 30 000 грн.;
- 2) страховий внесок-нетто на 1000 грн. – 25 грн.;
- 3) Питома вага внеску-нетто у внеску-брутто – 85%.

Задача 14

Позичальник по закінченні терміну страхування не повернув банку ні боргу, ні процентів за користування кредитом. Сума кредиту дорівнює 10 млн. грн. Строк — 3 місяці. Плата за кредит — 60% річних. Відповідальність страховика становить 80%. Визначити розмір страхового відшкодування та збитки страхувальника.

Задача 15

Автомобіль вартістю 30000 грн застрахований у двох страхових компаніях: у першій – на суму 25000 грн (встановлена безумовна франшиза розміром 8%), у другій – на 30000 грн (встановлена умовна франшиза розміром 10%). Визначити суму страхового відшкодування, якщо в результаті страхового випадку автомобіль повністю знищений.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правова база

1. Про страхування: Закон України від 18 лист. 2021 р. № 1909-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1909-IX?msclid=76cc49d6b5ac11ec81de9b33d00654e1#top>
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/435-15>
3. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вер. 2008 р. № 514-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
4. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 бер. 2015 р. № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
5. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів): затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 7 груд. 2016 р. № 913.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-%D0%BF>

6. Додаткові вимоги до договорів страхування життя: затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 1 черв. 2017 р. № 2172.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-17>

7. Вимоги до методики розрахунку викупної суми за договором страхування життя: затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 14 лист. 2017 р. № 4258. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-18>

8. Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: затверджене розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 7 черв. 2018 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/z0782-18>

Основна література

1. Базилевич В. Д. Страхування: підручн. Київ: Знання, 2018. 1019 с.
2. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування: навч. посіб. Суми: Сумський державний університет, 2020. 319 с.
3. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія.. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування: навч. посіб. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.
4. Плиса В. Й. Страхування: підручн. / 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ: Каравела, 2019. 512 с.
5. Сосновська О.О. Страхування: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
6. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посіб. Дніпро: Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.

Додаткова література

1. Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування : навч. посіб. Львів: Магнолія, 2018. 323 с.
2. Інноватика на фінансових ринках: монографія / за науковою ред. д. е. н., професора С. В. Онишко; Онишко С. В., Коваленко Ю. М., Богріновцева Л. М. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 466 с.
3. Олійник О.В., Нагаєва Г.О. Страхування: навч. посіб. Харків: Стильна типографія, 2020. 256 с.
- 4 Таблиці народжуваності, смертності та середньої очікуваної тривалості життя 2020 : статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2021. 68 с.
5. Фисун І.В. Страхування: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2018. 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Інтернет-журналу Forinsurer. URL: <http://forinsurer.com/>
3. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://nssmc.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Федерації страхових посередників України. URL: <http://fspu.com.ua>

**Питання до комплексного екзамену
з дисципліни «Фінанси підприємств»
для здобувачів освіти спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Зміст поняття “фінансів підприємств” та їх місце в фінансовій системі країни
2. Структура фінансових ресурсів підприємства
3. Організація фінансів підприємства
4. Платіжний оборот у процесі грошових розрахунків підприємств
5. Готівкові грошові розрахунки суб’єктів господарювання
6. Безготівкові розрахунки підприємств
7. Характеристика фінансових потоків підприємства
8. Формування доходів підприємства
9. Причини витрат підприємства
10. Основи формування системи фінансового менеджменту підприємства
11. Елементи системи фінансового менеджменту підприємства
12. Фінансове планування в діяльності підприємств
13. Формування прибутку підприємства
14. Методика розрахунку прибутковості діяльності підприємства
15. Особливості розподілу прибутку підприємств
16. Основні засоби та механізм їх формування на підприємстві
17. Оцінка використання основних засобів
18. Розрахунок амортизації основних засобів
19. Призначення оборотних засобів підприємства
20. Визначення потреби в оборотних засобах
21. Оптимізація процесу використання оборотних засобів
22. Види податків, що сплачують підприємства
23. База оподаткування для підприємства
24. Методика нарахування податків підприємства
25. Сутність та форми кредитування діяльності підприємства
26. Розрахунок кредитоспроможності підприємства
27. Забезпечення підприємством поверненості кредиту
28. Необхідність та роль аналізу фінансового стану підприємства

29. Майновий стан та фінансова стійкість підприємства
30. Аналіз ліквідності підприємства
31. Оцінка рентабельності підприємства
32. Ділова активність підприємства та методи її аналізу
33. Сутність та причини банкрутства підприємства
34. Механізм фінансової санації
35. Джерела фінансової санації підприємства
36. Реструктуризація та відновлення платоспроможності підприємства
37. Регуляторна політика держави
38. Методи впливу держави на розвиток підприємств
39. Фінансові важелі стимулювання діяльності підприємств в Україні

Практичні завдання з дисципліни «Фінанси підприємств»

Задача 1

Згідно звітних даних роботи підприємства, що подані у таблиці розрахуйте:

- 1) питому вагу основних засобів у структурі необоротних активів підприємства та дайте власні висновки щодо динаміки основних засобів за три роки.
- 2) рентабельність основних засобів за три роки якщо 2695 грн. – 2020 р., 11672 грн. – 2021 р., 7016 грн. – 2022 р. та дайте власні висновки щодо динаміки показника рентабельності основних засобів за три роки.

Структура та динаміка необоротних активів підприємства

Активи	Рік		
	2020	2021	2022
Необоротні активи	5323	6920	3992
Незавершені капітальні інвестиції	1281	1281	1281
Основні засоби	3134	2804	2697
- первісна вартість	10131	10426	10924
- знос	6997	7622	8227
Довгострокові біологічні активи	894	2821	-
- первісна вартість довгострокових біологічних активів	901	2828	-
- накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	7	7	-
Довгострокові фінансові інвестиції	14	14	14

Задача 2

Згідно звітних даних роботи підприємства, що подані у таблиці розрахуйте:

- питому вагу необоротних активів у структурі активів підприємства та дайте власні висновки щодо їх динаміки за три роки.
- рентабельність оборотних активів за три роки якщо 2695 грн. – 2020 р., 11672 грн. – 2021 р., 7016 грн. – 2022 р. та дайте власні висновки щодо динаміки показника рентабельності оборотних активів за три роки.

Структура та динаміка активів підприємства

Активи	Рік		
	2020	2021	2022
1. Необоротні активи	5323	6920	3992
Незавершені капітальні інвестиції	1281	1281	1281
Основні засоби	3134	2804	2697
- первісна вартість	10131	10426	10924
- знос	6997	7622	8227
Довгострокові біологічні активи	894	2821	-
- первісна вартість довгострокових біологічних активів	901	2828	-
- накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	7	7	-
Довгострокові фінансові інвестиції	14	14	14
2. Оборотні активи	65256	78040	85483
Запаси	55168	72359	44386
Виробничі запаси	6040	2485	867
Незавершене виробництво	11099	5881	1114
Готова продукція	38029	63993	42405
Поточні біологічні активи	1356	2716	-
Векселі одержані	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари і послуги	6627	1710	1424
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1624	1158	198
Гроші та їх еквіваленти	481	97	70
Готівка	3	10	-
Рахунки в банках	-	87	70
Витрати майбутніх періодів	-	-	39405
Баланс	70579	84960	89475

Задача 3

Згідно звітних даних роботи підприємства, що подані у таблиці розрахуйте:

- питому вагу оборотних активів у структурі активів підприємства та дайте власні висновки щодо їх динаміки за три роки.

- рентабельність необоротних активів за три роки якщо 2695 грн. – 2020 р., 11672 грн. – 2021 р., 7016 грн. – 2022 р. та дайте власні висновки щодо динаміки показника рентабельності оборотних активів за три роки.

Структура та динаміка активів підприємства

Активи	Рік		
	2020	2021	2022
1. Необоротні активи	5323	6920	3992
Незавершені капітальні інвестиції	1281	1281	1281
Основні засоби	3134	2804	2697
- первісна вартість	10131	10426	10924
- знос	6997	7622	8227
Довгострокові біологічні активи	894	2821	-
- первісна вартість довгострокових біологічних активів	901	2828	-
- накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	7	7	-
Довгострокові фінансові інвестиції	14	14	14
2. Оборотні активи	65256	78040	85483
Запаси	55168	72359	44386
Виробничі запаси	6040	2485	867
Незавершене виробництво	11099	5881	1114
Готова продукція	38029	63993	42405
Поточні біологічні активи	1356	2716	-
Векселі одержані	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари і послуги	6627	1710	1424
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1624	1158	198
Гроші та їх еквіваленти	481	97	70
Готівка	3	10	-
Рахунки в банках	-	87	70
Витрати майбутніх періодів	-	-	39405
Баланс	70579	84960	89475

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств [текст] навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
3. Фінансовий менеджмент: підручник / Г. О. Партин Н. Є. Селюченко. Львів: Видавництво Львівської політехніки 2018. 388 с.

4. Фінанси підприємств: підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.И Вівчар, О.М.Чубка. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.

5. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва. Навчальний посібник / І. С. Скоропад, О. Б. Курило, О. М. Чубка, О. В. Дідух, І. О. Кривецький. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 344 с.

Додаткова література

1. Бондар М. І. Звітність підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2015. 570 с.

2. Фінансовий контролінг. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 232 с.

3. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.

4. Фінансова санація і антикризове управління підприємством (з перекладом тем англійською мовою) : навч. посібник / М. К. Бондарчук, І. В. Алексєєв. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 268 с.

5. Фінансово-економічна діяльність: Навч. посіб. / О. О. Коць, П. Г. Ільчук. Львів: Видавець ПП Сорока Т. Б., 2016.- 134 с.

6. Шкварчук Л.О. Вступ до фаху «Фінанси, банківська справа та страхування»: навчальний посібник. Львів: Простір-М, 2019. 232 с.

7. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В.Ливдар- Львів: Видавництво "Простір-М", 2018. 298с.

Питання до комплексного екзамену з дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів освіти спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Економічна сутність бюджету, бюджетний період та бюджетне законодавства
2. Структура бюджетної системи
3. Принципи бюджетної системи України
4. Бюджетна класифікація
5. Складові частини бюджету
6. Сутність та класифікація фінансування бюджету
7. Джерела фінансування бюджету
8. Управління державним боргом
9. Державні та місцеві гарантії
10. Граничні обсяги державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантій
11. Стадії та учасники бюджетного процесу
12. Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі
13. Розпорядники бюджетних коштів
14. Бюджетні призначення та асигнування
15. Резервний фонд бюджету
16. Склад доходів Державного бюджету України
17. Склад видатків та кредитування Державного бюджету України

- 18.Тасмні видатки Державного бюджету
- 19.Організаційні засади складання Бюджетної декларації та
- 20.Організаційні засади складання проекту Державного бюджету України
- 21.Складання та схвалення Бюджетної декларації
- 22.Складання бюджетного запиту
- 23.Аналіз бюджетних запитів.
- 24.Розробка проекту Державного бюджету України
- 25.Предмет регулювання закону про Державний бюджет України
- 26.Особливості формування надходжень бюджету
- 27.Особливості здійснення витрат бюджету в разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України
- 28.Виконання державного бюджету
- 29.Надходження місцевих бюджетів
- 30.Витрати місцевих бюджетів
- 31.Затвердження і розгляд місцевих бюджетів
- 32.Виконання та звітність місцевих бюджетів
- 33.Міжбюджетні відносини
- 34.Контроль за дотриманням бюджетного законодавства
- 35.Відповідальність за порушення бюджетного законодавства

Практичні завдання з дисципліни «Бюджетна система»

Завдання 1

На основі наведених даних дохідної частини державного бюджету визначте:

1. Питому вагу податкових надходжень до державного бюджету
2. Питому вагу прямих податків у структурі податкових надходжень до державного бюджету

Податкові надходження	10000000	147509,3
Податки на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості	11000000	32947,2
Податок на доходи фізичних осіб	11010000	24337,9
Податок на прибуток підприємств	11020000	8609,3
Рентная плата та плата за використання інших природних ресурсів	13000000	9056,0
Внутрішні податки на товари та послуги	14000000	99104,0
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів	14020000	9000,9
Акцизний податок з ввезених в Україну підакцизних товарів	14030000	11737,2
Податок на додану вартість з вітчизняних товарів (з урахуванням бюджетного відшкодування)	14060000	26857,9
Податок на додану вартість з імпортованих товарів	14070000	51508,1
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	15000000	5488,5
Інші податки та збори	19000000	913,6
Неподаткові надходження	20000000	44221,2
Доходи від власності та підприємницької діяльності	21000000	1443,3
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної діяльності	22000000	2939,0
Інші неподаткові надходження	24000000	5169,9
Власні надходження бюджетних установ	25000000	34669,1
Доходи від операцій з капіталом	30000000	13,8
Кошти від закордонних країн і міжнародних організацій	42000000	87982,5
Цільові фонди	50000000	4,4
Офіційні трансферти	40000000	4447,6

Завдання 2

На основі наведених даних дохідної частини державного бюджету визначте:

1. Питому вагу неподаткових надходжень до державного бюджету у структурі доходів державного бюджету

2. Питому вагу непрямих податків у структурі податкових надходжень до державного бюджету

Податкові надходження	10000000	147509,3
Податки на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості	11000000	32947,2
Податок на доходи фізичних осіб	11010000	24337,9
Податок на прибуток підприємств	11020000	8609,3
Рентная плата та плата за використання інших природних ресурсів	13000000	9056,0
Внутрішні податки на товари та послуги	14000000	99104,0
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів	14020000	9000,9
Акцизний податок з ввезених в Україну підакцизних товарів	14030000	11737,2
Податок на додану вартість з вітчизняних товарів (з урахуванням бюджетного відшкодування)	14060000	26857,9
Податок на додану вартість з імпортованих товарів	14070000	51508,1
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	15000000	5488,5
Інші податки та збори	19000000	913,6
Неподаткові надходження	20000000	44221,2
Доходи від власності та підприємницької діяльності	21000000	1443,3
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної діяльності	22000000	2939,0
Інші неподаткові надходження	24000000	5169,9
Власні надходження бюджетних установ	25000000	34669,1
Доходи від операцій з капіталом	30000000	13,8
Кошти від закордонних країн і міжнародних організацій	42000000	87982,5
Цільові фонди	50000000	4,4
Офіційні трансферти	40000000	4447,6

Завдання 3

Порівнюючи видатки державного бюджету за 2020 та 2022 роки дайте їх власну оцінку, зокрема: визначте питому вагу кожної статті видатків у структурі державного бюджету; проаналізуйте як змінився розподіл видатків державного бюджету у 2022 році відповідно до 2020 року.

2020 рік

Загальнодержавні функції	0100	163849,4
у т.с. Обслуговування держборгу	0170	119718,8
Оборона	0200	120374,1
Громадський порядок, безпека, судова влада	0300	157672,5
Економічна діяльність	0400	168889,0
Охорона навколишнього середовища	0500	6636,8
Житлово-комунальне господарство	0600	88,5
Охорона здоров'я	0700	124925,3
Духовний та фізичний розвиток	0800	9826,4
Освіта	0900	52857,3
Соціальний захист та соціальне забезпечення	1000	322720,3
у т.с. Соціальний захист пенсіонерів	1020	202280,4
Міжбюджетні трансферти	0180	160177,1

2022 рік

Загальнодержавні функції	0100	20199,1
Оборона	0200	114287,4
Громадський порядок, безпека, судова влада	0300	443323,2
Економічна діяльність	0400	95368,4
Охорона навколишнього середовища	0500	4714,1
Житлово-комунальне господарство	0600	528,6
Охорона здоров'я	0700	184267,8
Духовний та фізичний розвиток	0800	11051,3
Освіта	0900	58508,1
Соціальний захист та соціальне забезпечення	1000	425987,0
Міжбюджетні трансферти	0180	136803,3

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні документи

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Господарський кодекс. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
4. Цивільний кодекс України. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
5. Бюджетний кодекс України/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

Основна література

1. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
2. Бюджетні установи: облік та оподаткування, кадри та зарплата, звітність : навч. посіб. / А. М. Дідик, В. І. Лемішовський. Львів : Бухгалтери України, Априорі, 2018. 1200 с
3. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.
4. Миськів Г. В. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 270 с.
5. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади: навч. посіб. / за ред. О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 217 с.

Додаткова література

1. Романенко О. Р. Фінанси: підручник для ВНЗ. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 310 с.

2. Фінанси: підруч. / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 720 с.
3. Ярошевич Н.Б. Фінанси: навч. посіб. / Н.Б.Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В. Ливдар. Львів: Видавництво «Простір-М», 2018. 298 с.
4. Фінанси: експрес курс: навч. посібник / І. С. Волохова, Н. А. Шикіна, О. Г. Волкова та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової. Харків: ПромАрт, 2018. 262 с.
5. Кремень О.І. Фінанси: навч. посіб. / О.І. Кремень, В.М. Кремень. К.: Центр учбової літератури, 2017. 412 с.
6. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
7. Державне і приватне страхування. Теорія і практика : навч. посіб. / О. І. Білик, М. К. Хім. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 231 с.
8. Децентралізація управління публічними фінансами в Україні : монографія / за заг. ред. О. Ю. Амосова. Харків : Магістр, 2018. 199 с.
9. Фіскальна політика України в умовах фінансової децентралізації : теорія, методологія, практика : монографія / В. В. Мартиненко. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 389 с.
10. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / О. В. Мицак, Т. Я. Андрейків, І. Р. Чуй. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. 195 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
6. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України URL: <http://sfs.gov.ua>
7. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: www.treasury.gov.ua
8. Офіційний сайт Держкомстату України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень URL: www.ibser.org.ua

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

- 4.1.** Форми та методи навчання: група словесних методів (пояснення, лекція), індивідуальні заняття, консультації, методи контролю (самоконтролю)
- 4.2.** Форми та методи підсумкового контроль: комплексний державний екзамен.

5. Розподіл балів, які отримують студенти

5.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Коледжу), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Коледжу	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)	Задовільно	
65-74	D (задовільно)		
60-64	E (достатньо)	Незадовільно	Не зараховано
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

6.1. Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.